

Список використаних джерел

1. Алісійчук О. С. Морально-естетичне виховання молодших школярів / О. С. Алісійчук. – К. : Академія, 2001. – 160 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал [Текст] : підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. Т.1 / Г. Ващенко; Передмова О. Коваль. – 3-є вид. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. – 190 с.
3. Некрилова О. Формування естетичного сприйняття світу молодшими школярами / О. Некрилова // Початкова освіта. – 2015. – № 9. – С. 35-42.

УДК 373.3.016:070:82(043.2)

ГУЛАЙ І.І.
ЛАВРЕНОВА М.В.
Мукачівський державний університет, Україна

РОБОТА З ДИТЯЧОЮ ПЕРІОДИКОЮ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Особливе місце посідає друковане слово в початковій школі, де відбувається мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток школяра, формуються морально-естетичні уявлення і поняття; збагачуються почуття; виховується потреба в систематичному читанні; відбувається становлення дитини, спроможної на самостійну читацьку, творчу діяльність. Періодичні видання для дітей є важливим і водночас особливим засобом виховання, розвитку, спілкування, соціалізації. Вони орієнтовані на конкретну читацьку аудиторію і здійснюють вплив на навчальну, пізнавальну, естетичну, моральну сферу особистості дитини.

Питання про роль читання у формуванні особистості, про шляхи підвищення інтересу до процесу читання порушувалися науковцями методистами М. Беловою, С. Большаковою, О. Гаврилюк, Н. Корж, О. Литвиненко, С. Пархоменко, В. Сухомлинським, О. Хролецькою, І. Хемчян та ін.

Дослідження популяризації книги проводили Т. Булах, Ю. Бондар, О. Герасимова, Е. Калинина, К. Кутузов, І. Мацко, О. Петренко, М. Сенченко та інші.

Комплекс питань, пов'язаних із визначенням змісту роботи, завдань, форм, методів, прийомів ознайомлення із художньою літературою розглянуто в працях А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Довженко, А. Коваль, О. Савченко та інших.

За вимогами навчальної програми з української мови учні 1 класу під час роботи з дитячою книжкою повинні ознайомитись із періодичним виданням: навчитися практично розрізняти дитячі часописи (газету, журнал), правильно називати 1-2 журнали для дітей. Така робота передбачена мовленнєвою змістовою лінією програми.

У програмі з літературного читання для загальноосвітніх навчальних закладів для 2-4 класів також запропоновані вимоги до роботи з дитячою книжкою, інформацією та вимоги до кола читання учнів [2].

Важливим аспектом визначено [2] розвиток умінь самостійно працювати з дитячими періодичними виданнями. Водночас серед запропонованого програмою матеріалу, що входить до кола дитячого читання учнів 2 класу, журналів та газет немає. До змістової лінії «Коло читання» наступних класів початкової школи введено матеріали дитячих журналів.

У 3 класі діяльність учителя спрямована на активізацію розвитку умінь школярів самостійно читати дитячу періодику. Зміст навчального матеріалу програми з літературного читання для цього класу передбачає практичне ознайомлення з поняттями «число журналу», «рік видання», «примірник», «комплект».

Серед вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів 4 класу – уміння самостійно добирати дитячі видання за завданням учителя, а також із власної ініціативи, користуючись відкритим книжковим фондом бібліотеки, різними видами бібліотечно-бібліографічної допомоги; знаходити потрібну навчально-пізнавальну інформацію, використовуючи різні джерела друкованої продукції, зокрема періодичні видання для дітей [2].

Сучасна дитяча періодика здатна доповнити й навіть замінити дитячі енциклопедії, задачники, розмальовки, адже багато журналів особливу увагу приділяють розвиткові інтелекту школяра, його творчих здібностей. Окрім розваг та дотепів, у виданнях знаходимо цікаві розповіді про історичні події («Барвінок», «Журавлик», «Світ дитини»); про культуру народів світу, життя рослин і тварин («Дитяча Академія», «Загадкова скарбничка», «Паросток», «Юннат», «Яблунька»); науку й техніку («Колосок», «Країна знань»); мистецтво «Джміль»; твори літературних класиків та сучасних письменників («Англійська бібліотека», «Барвінок», «Класна література», «Малятко», «Настенька»); веселять та розвивають інтелект журнали «Академія Фокс», «ВДГ», «Кенгуру», «Мамине сонечко», «Пізнайко» та ін.; розвиток творчих здібностей пропонують «Академія Саморобкіна», «Веселий Саморобкін», «Жасмин», «Мое хобі», «Умійко», «Долонька» [3].

Зміст дитячих періодичних видань повинен відображати нове в житті людей і навколишньому світі, пропагувати усталені цінності суспільства. Дитяча преса покликана виконувати функції популяризації знань, культурних надбань, сприяти вихованню особистості, формувати загальнолюдські почуття, бути порадиником і другом, розважати дітей. За тематичною спрямованістю – це видання природничі, технічні, релігійні, мистецькі, освітні, розважальні, для дозвілля. Мета дитячих видань, якими б різними вони не здавалися, одна – навчання, виховання, розвиток дитини. Функції дитячих видань різноманітні, проте більшість виконують пізнавальну й розважальну функції, про що й зазначено у їх назвах [1].

Таким чином, періодика для дітей і юнацтва належить до тієї категорії видань, яким нелегко конкурувати в сучасному інформаційному просторі, хоча вони мають благородну мету – збагачувати молоде покоління знаннями, культурними цінностями, сприяти вихованню особистості, решті-решт – розважати через пізнання нового. Читання дитячої періодики вводить дитину в своєрідний світ взаємопов'язаних інтелекту і гри, вчить цікавитися новими подіями та явищами, перейматися суспільними проблемами, брати участь у спільній справі (конкурси, вікторини, колекціонування), а значить готує її до активної громадської участі в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Долинська О. Роль дитячої книжки в сучасному освітньому просторі. / М. Лавренова, О. Долинська. // Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених і студентів, 27-28 жовтня 2016р., Мукачево / Ред. кол.: В. І. Кобаль (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2016. – 224 с.
2. Навчальні програми для початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkovashkola.html>, вільний.
3. Марущак О. М. Формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами дитячої періодики: Методичні рекомендації. / О. М. Марущак. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2017. – 120 с.

УДК 371.13

ГУЧКАНОК А.М.,
МОЛНАР Т.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ФЕНОМЕН «ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ» У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

В умовах становлення національної системи освіти не перестає бути актуальною роль вчителя – майстра педагогічної праці, носія загальнокультурних і національних цінностей. Саме від нього, його особистісних якостей залежить якість виховання молодого покоління. З огляду на це виникає нагальна необхідність особливу увагу звернути на професійно-педагогічну культуру вчителя початкової школи, бо тільки педагог високої професійної культури, ерудований, освічений, у якому вдало поєднані індивідуально-психологічні та професійно важливі якості, може успішно розв'язувати актуальні проблеми сьогодення.

Професійно-педагогічна культура завжди перебувала в центрі уваги наукових досліджень як неоднозначний особистісний і соціальний феномен. У різному контексті про культуру вчителя, професійно-педагогічну культуру зазначають філософи, психологи, педагоги. Але предметом цілеспрямованих наукових досліджень вона стала лише наприкінці ХХ століття.

Загальна феноменологія культури вчителя знайшла відображення у працях В. Беспалько, Є. Бондаревської, М. Кларіна, М. Крилова, О. Рудницької, В. Сластьоніна, Л. Хомич, Л. Хоружої та ін. Ученими розкрито зміст, механізми, тенденції та умови формування окремих її складових.

Аналіз педагогічної літератури дає змогу стверджувати, що поняття «професійно-педагогічна культура» не є простим механічним поєднанням понять «професіоналізм» і «культура». Це синтез, який створює нове явище, де поєднуються висока майстерність і загальна культура людини.

Л. Сахно, аналізуючи професійно-педагогічну культуру, характеризує її як міру і спосіб творчої самореалізації особистості у різноманітних видах професійної діяльності, спрямованих на освоєння, передачу і створення цінностей і технологій [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>